

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2015:55)

Socialdepartementets dnr 033536-2015

Inledning

Försäkringskassan har varit med i referensgruppen till den nationella strategin och har haft möjlighet att lämna synpunkter under arbetets gång. Inom myndigheten finns ett pågående arbete med det aktuella området.

Försäkringskassan anser att strategin är viktig ur ett samhällsperspektiv. Den kommer också att ge myndigheter ett bra redskap för det fortsatta arbetet inom de berörda områdena.

Allmänna synpunkter

Försäkringskassan välkomnar utredningen som genomsyras av ett djupt engagemang. Den är ett viktigt dokument som sammanställt ett kunskapsområde och ringat in problemområdet. Det är i sig en kunskapskälla som kan vara mycket användbar för alla som arbetar praktiskt inom området.

Utredningen och strategin kommer att vara ett stöd för arbetet inom Försäkringskassan. De kommer att bidra till att stärka kompetensen inom området och ge oss ytterligare verktyg att använda i verksamheten. Strategin kommer också att hjälpa oss att strukturera vårt arbete så att vi kan uppnå de jämställdhetspolitiska målen inom ramen för vårt uppdrag.

Försäkringskassan är mycket positiv till att flytta ansvaret för mäns våld mot kvinnor och frågorna om hedersrelaterat våld och förtryck från det ideella till det offentliga. Vi anser att det är avgörande för att målen i strategin ska kunna uppnås.

Hedersrelaterat våld och förtryck samt barnperspektivet lyfts fram som väsentliga delar i strategin. Försäkringskassan välkomnar särskilt beskrivningen av kunskapsinsatsningen inom det området och ser fram emot att ta del av den.

Försäkringskassan arbetar aktivt med att arbeta med att identifiera våldsutsatthet hos kvinnor och med att samordna rehabiliteringsinsatser. Vi instämmer i att behovet av våldspreventivt arbete är stort och att det kommer att påverka kvinnors ohälsa i positiv riktning.

Mäns våld mot kvinnor som en del av jämställdhetsintegrering

Det fjärde jämställdhetspolitiska målet har ibland uppfattats som ett område som bör ligga utanför arbetet med de övriga jämställdhetspolitiska målen. Försäkringskassan har däremot mycket goda erfarenheter av att inkludera arbetet med mäns våld mot kvinnor i jämställdhetsintegreringen. Det faktum att våld är den yttersta konsekvensen av ett ojämnt samhälle har varit en av våra utgångspunkter i vår kompetensutveckling inom jämställdhetsintegrering.

Ansvariga myndigheter

I målområdena framgår vilka myndigheter som har ansvar för olika områden. De ansvariga myndigheterna är de som till stor del redan har ett utökat ansvar. Vi saknar en beskrivning av hur övriga myndigheter ska involveras i fråga om styrning och uppföljning.

Vi håller med utredningen om att regeringen borde ge specifika uppdrag till myndigheter och ställa högre krav på delaktighet i den nationella strategin.

Den nationella strategin lyfter fram att myndigheterna bör redovisa sin förmåga att ta sig an uppdraget. Det blir då uppenbart om man har avsatt tillräckliga resurser för att arbetet ska bli kvalitativt. I strategin bör det därför tydligare framgå vilka konsekvenserna kan bli av att en myndighet inte förmår att ta sig an uppdraget fullt ut eller inte alls.

Kvinnors ohälsa och de höga sjukskrivningstalen för kvinnor är en indikator på att Försäkringskassan troligen möter många av de kvinnor som utsätts för våld. Försäkringskassan anser därför att vi ska vara en av de myndigheter som lämnar lägesrapporter till regeringen.

Barnrättsperspektiv

Utredningen har inkluderat ett barnrättsperspektiv i strategin. Utredningen visar också att arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck inte blir framgångsrikt på egen hand, utan ett barnrättsperspektiv.

Försäkringskassan har i sitt uppdrag att motverka mäns våld mot kvinnor konstaterat att samordningen mellan barnrätt och jämställdhetsintegrering är en framgångsfaktor för båda områdena, eftersom det finns starka beröringspunkter. Ett exempel som tas upp i utredningen är barns bevittnande av våld och kopplingen till våld i vuxen ålder. Även kopplingen mellan ohälsa i vuxen ålder och våldsutsatthet eller bevittnande av våld under barndomen är ett skäl som talar för att inkludera barnrättsperspektivet i det våldsförebyggande arbetet.

Utredningen lägger stor vikt vid att de myndigheter som har anmälningsplikt ser till att utöva den i enlighet med barnkonventionen. Försäkringskassan har inte en sådan anmälningsplikt. Vi föreslår att det nya sekretariatet även ser över den typen av frågor och möjligheten att utöka anmälningsplikten inom detta område.

Samverkan

Det är positivt att länsstyrelserna får ett utökat ansvar. Länsstyrelserna har dock inget mandat gentemot övriga myndigheter. Det kräver en tydlig styrning från regeringens sida att avsätta resurser för deltagande i samordnade nätverk.

Den nationella strategin lyfter fram vikten av en förbättrad samverkan mellan myndigheter. Det beskrivs som en framgångsfaktor med välfungerande samverkansformer på såväl nationell som regional och lokal nivå. I strategin lyfts det också fram att den samverkansstruktur som funnits hittills varit bristfällig.

Det är önskvärt att i fastställda mål även se till samverkansarbetet och mäta hur själva samverkansarbetet har förändrats och förbättrats. Att mäta utfall och effekterna av minskad våldsutsatthet är inte densamma som att mäta effekterna av en framgångsrik samverkan.

Beslut om detta yttrande har fattats av överdirektör Ann Persson Grivas i närvaro av avdelningschef **NN**, enhetschef Cecilia Strandberg och verksamhetsutvecklare Karina Solax Stridh, den senare som föredragande.

Ann Persson Grivas

Karina Solax Stridh

Julie Jacobsson